

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz
 (hordva.)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 Hasábos petitors egyszeri hirdetésnél 12,
 kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
 A nyilvántartás petitors 50 kr.
 Helyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadtatnak a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetéstelveteli
 hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
 3. sz. I. em. Bacs: Wallischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, kalap-u. 15. sz. I. em.

A lap szellemi részét illető minden köz-
 lelemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bermentetlen levelek csak ismert e-
 zektől fogadtatnak el. — Kéziratok nem
 adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, lipót-u. 2. sz. földszint (**Ker-**
tész József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, május 23.

Azon teendők közül, melyek a képviselő-
 házra a közelebbi időkben — de legkésőbb a mi-
 hamarabb egybehívandó őszi időszakban várnak,
 nagyon kiváló helyet foglalnak el a pénzügyminis-
 zter által előterjesztendő törvényjavaslatok,
 melyek az adóügyre vonatkoznak.

A 21-es bizottság kilenczes albizottsága, is-
 meretes és általunk is egész kiterjedésben közölt je-
 lentésében nemcsak a jelenleg létező adórendszer
 reformálásának szükségére és sürgősségére utalt,
 hanem, egyszersmind némely újabb adónemeket is
 kijelölt, melyeknek meghonosítása által az állam-
 kincstár jövedelmeiben tekintélyes szaporodás
 lenne elérhető. Ide tartoznak a gőzhajózási és
 vasuti személyjegyek után jelenleg fizetett illeté-
 kek fölemelése, továbbá a vadászatra és vadászati
 fegyverekre vetendő adó és a némely más or-
 szágból már alkalmazásban levő általános fény-
 üzési adók behozatala.

Ghyecz Kálmán pénzügyminiszter ur, ki
 véleményünk szerint is igen helyesen, méltó súlyt
 helyez a kilenczes bizottság javaslataira, f. hó
 13-án előadott pénzügyi exposéjában kijelentette,
 hogy ezen adónemekre vonatkozó törvényjavas-
 latok „formulázását, tervezését eszközölni s azo-
 kat annak idején a ház elé terjeszteni a miniszter-
 ium kötelességének ismerendi.”

Alig vélünk csalódní, ha azt hisszük, hogy a
 kormány, mielőtt a minden elfogulatlan ember
 által, szükségesnek és mellőzhetlennek ítélt álla-
 mi jövedelemfokozás eszközlése céljából a már
 létező adónemek emelése iránt megtenné javas-
 latait, (melyek szükségképpen és természetesen
 az adófizető polgárok legtágasabb körében is
 érezhetőek lesznek) előbb azon új adónemekkel
 fog a törvényhozás elé lépni, melyek már minő-
 ségükönél fogva is a társadalom vagyonosabb osz-
 tályait érintik, s így szűkebb körre szorítkoznak.
 Helyesen jegyzé meg a kilenczes albizottság,
 hogy a gőzhajózási és vasuti személyjegyekre
 vetendő adó, aránylag könnyen elviselhető teher,
 és leginkább azon téren nehezedik, a mely téren
 az ország oly sokat áldozott. A többi, említettük
 adónemek pedig egyenesen fényüzési adók és
 csak teljesen méltányosnak kell mondanunk azon
 követelést, hogy midőn az ország összes lakóinak
 áldozatkészsége a haza pénzügyi bajainak orvoslá-
 sára céljából igénybe vétetik, mindenekelőtt azok
 menjenek jó példával elő, kik az áldozatok su-
 lyát kevésbé érzik, kiknek a sors amennyit juttat-
 t, hogy tiszta jövedelmök fölsőlegét a fény-
 üzési rovat alá tartozó kiadásokra fordíthatják, s
 kikre a sors e kedvezése épen e miatt a példa-
 adás kötelességét róttá az áldozatkészségben.

Főntartva magunknak, hogy annak idején a
 benyújtandó törvényjavaslatokról elmondjuk né-
 zeteinket, ugy tartalmukra mint speciális hazai
 viszonyainkra való tekintettel czélszerűségekre
 és gyakorlatosságukra nézve, jelenleg csak által-
 nosan kívánunk szólni ez eszméről, amint
 azt a kilenczes albizottság javaslata fölvette és
 pedig ezuttal csak a fényüzési adóról.

A pénzügyi tudomány tekintélyei és a nem-
 zetgazdasági írók véleménye kevés tárgyra nézve
 tér el egymástól oly élesen mint épen e kérdésre
 nézve. Míg némelyek teljesen jogosultnak tartják,
 addig mások absolute minden jogosultságot elvi-
 tatnak tőle; vagy amennyiben jogosultsága ellen
 kifogást tenni nem tudnak, egyszerűen czéltalan-
 nak és eredménytelen vexationnak mondják.

Ami ezen utóbbi álláspontot illeti, igen ter-
 meszetes, hogy megítélése csak e konkrét tör-
 vény alkalmazása nyújt elégséges támpontot, ab-
 solut szempontból azonban hajlandók vagyunk
 azon nézethez csatlakozni, mely ezen adónem jo-
 gosultságát elismeri, és czélszerűségének megíté-
 lését az adott viszonyoktól, és a törvény megfe-
 lelő intézkedéseitől teszi függővé.

A pénzügyminiszter említett exposéjában

utalt némely országok példájára, melyek, akár
 háborúk, akár egyéb szerencsétlenségek által
 okozott pénzügyi válságaikban rendkívüli adó-
 nemek behozatala által igyekeztek magukon se-
 gíteni. Azon országokon kívül, melyeket beszé-
 dében idézett, kiválólag kell megemlítenünk
 Poroszországot is, mely 1810-ben a fényüzési
 adók egész sorozatát hozta be, adó alá vetvén a
 férfi- és női eselédtséget, kocsikat, lovakat, ebeket
 stb. Igaz, hogy ezen adó 1814 óta már nem
 szedetik csekély jövedelmezőségénél fogva, de
 ez nem hozható föl érvtül czélszerűtlensége el-
 len, mert akkoriban az ország az óriási had-
 téher által teljesen ki volt merítve és igen
 valószínű, hogy amyi fényüzési adótárgy se
 létezett, mely a kezelés költségeit fedezte volna.

Angolországban az ugynevezett Assessed
 Taxes ma is léteznek és nem egyebek, mint a
 fényüzési tárgyakra vetett közvetlen, általános
 adók.

Ezen adónem ellenzői általános szempontból
 többféle kifogásokat tesznek ellene, melyeket
 azonban a mi jelenlegi viszonyaink közt csak
 másodrendű fontosságúnak ismerhetünk el. —
 Mert például azon ellenvetés, hogy a fényüzési
 adó igazságtalan terhet ró azokra, kik állásuknál
 fogva kényszerítvők bizonyos repraesentációra,
 rangjuk tekintetéből, mely — különösen állam-
 hivatalnokoknál — a legtöbb esetben nem jár
 kellő anyagi remunerációval, mondjuk ezen el-
 lenvetés épen nem megzafolthatlan, mert a hi-
 vatalnok tekintélye és méltósága képzettségében
 és becsületességében keresendő, nem pedig kül-
 sőségekben és az államnak épen ez a föladata,
 hogy meddő és haszontalan kiadások korlátozá-
 sában jó példával menjen elő. Természetes,
 hogy a fényüzési adónak nem szabad oly tár-
 gyakra kiterjesztetni, melyek szorosan véve ta-
 lán a fényüzési cikkekhez tartoznak, de gyakori
 esetekben (szokás, betegség vagy több efféle kö-
 vetkeztében) a kevésbé vagyonos közép vagy
 épen alsóbb osztályoknak is közszükségévé vál-
 tak. Ilyen hátrányok mellőzése azonban épen
 egyik főfeladata a törvény előkészítőinek.

Mindent egybevetve, tekintettel jelen vi-
 szonyainkra, melyek az ország minden osztályai-
 nak megfeszített közreműködését parancsolólag
 követelik, csak helyeseltetjük a fényüzési adók
 behozatalának tervét, mely kiválólag a vagyono-
 sabb osztályt terhelvén, türethetőbbé és elviselhe-
 tőbbé fogja tenni az állam által igénylendő ál-
 dozatokat azokra nézve, kiknek sokkal nagyobb
 terhőkre esik majd azon kötelességek teljesítése,
 melyeket az ország pénzügyi egyensúlyának el-
 dőlőhatlan helyreállítása tőlük is meg fog ki-
 vánni.

— A magyar delegatio tegnap esti 6 órákor tar-
 tott ülésében Prileszky Tádé előadó jelenti, hogy a bi-
 rodalmi tanács delegatiója az e tárgyan hozott határozat-
 tól elállni nem akar; másfelől a 7-es bizottság sem
 érezte magát följogosítva ahhoz járulni, minek követke-
 zésében abban történt megállapodás, hogy ezen tulkiadás
 iránti határozat függőben hagyassék. Erre nézve a kö-
 vetkező határozati javaslatot adja be:

Miután a hadsereg rendes szükségletének XVIII.
 cz. alatt a határvidék költségénél az 1870—1871-dik
 években történt tulkiadások iránt folytatott tárgyalások-
 nál kiderült annak szükséglete, hogy ezen kérdés végle-
 ges megoldása előtt a közös miniszterium részéről arra
 nézve még további adatok szerzettessenek be: a határ-
 vidéki tulkiadásoknak elintézését illetőleg, amennyiben
 t. i. azokra a fölmentés még nem adatott meg, a végleges
 határozat-hozatal függőben hagyatik. Széll Kálmán
 ajánlja e határozati javaslat elfogadását, mely nem alte-
 rálja azon elvi álláspontot, melyet az ezelőtti delegatiók
 a határvidéki tulkiadásokra nézve elfoglaltak, ameny-
 nyiben a kérdést függőben hagyja s bár sajnálattal con-
 statálja, hogy a két delegatio között ezen kérdésre nézve
 két év óta egyetértés nem jöhetett létre, megnyugszik
 abban, hogy az indítvány elfogadása által az ügy oly sta-
 diumba terelhetik, hogy az talán a legközelebbi dele-
 gatio által elintéztethetik. A határozati javaslat elfogad-
 tató közöltetni határozatott az osztrák delegatióval.
 Prileszky Tádé: Miután e határozat folytán a magyar
 delegationnak az 1871-ik évi zárszámadásokra vonatko-

zólag hozott határozata változást szenved, a következő
 határozati javaslatot terjeszti elő:

„A mult 1873. évben elintéztett 1871. közigazgatási
 évre szóló zárszámadásokban a tiszta szükséglet 103
 millió 502,040 frt 16¹/₂ krajczárral lett megállapítva; je-
 lenleg a hadsereg rendes költségeinek XIX. czim alatt
 850,816 frt 67 krtban igazolt tulkiadásokra a fölmentés
 megadatik. Az összsükséglet tehát 1871-re tesz 104 mil-
 lió 352,856 frt 83¹/₂ krt. A hadsereg 1871. évi szükség-
 letére megszavazott 300,000 frtnyi póthitel rovására tel-
 jesített kiadások fejében a magyar állampénztár terhére
 levonandó ¹/₁₀, ⁹/₁₀, 1200 frt, e szerint a hányadjárulékok
 által födőzendő összeg tesz tesz 104.352.656 frt 83¹/₂ krt,
 a birodalmi tanácsban képviselt királyságok, és orszá-
 gokra eső 70% 73.046.159 frt 78 kr, a magyar korona
 országaira eső 30% 31.305.497 frt.

E határozati javaslat vita nélkül elfogadtatott s
 ezzel az ülés 4¹/₂ órákor véget ért.

Az esti 8 órákor tartott ülésben elnök bejelentette,
 hogy az osztrák delegatiótól üzenet érkezett, melynek
 értelmében a két delegatio közt nincs vélemény eltérés,
 s így a határozatok szentesítés végett 6 főségrez ter-
 jesztetnek.

— A magyar delegatio ma délelőtti ülésében elő-
 szőr is Andrássy Gyula gróf emelt szót s jelentette,
 hogy ő fölsége a delegatiók egyértelmű határozatait
 helyben hagyta. Egyszersmind — folytatá — ő fölsége
 legmagasb parancsából azon megbízásban részesültem,
 hogy a t. országos bizottságnak azon hazafias készségért,
 melylyel a közös véderő föntartására megkívánt összege-
 ket a nehéz pénzügyi viszonyok közt is a maguk részé-
 ről följárolták, királyi köszönetét és teljes elismerését
 fejezzem ki. (Eljenzés.)

Engedje meg a t. országos bizottság, hogy ez alkalmal-
 lommal egyszersmind ugy t. miniszterársaim, mint a
 magam nevében a t. országos bizottságnak azon fölötte
 megtisztelő bizalomért, melylyel a tárgyalások folyamá-
 ban találkoztunk, őszinte és meleg hálánkat fejezzem ki.
 (Eljenzés.)

Erre kihirdetettnek a szentesített határozatok. Az-
 után szót emel:

Szögyényi Marich László elnök: Befelezvé a
 földat, melyet a magyar törvényhozó testület nagy-
 becsű bizalmából nyert küldetésünk következtében az
 1867. évi XII. t. cz. elénk szabtott, működésünk ered-
 ménye a közös államháztartásnak 1875. évi szükséglet-
 teire a birodalmi tanács küldöttségével egyetértőleg meg-
 szavazott összegeknek inémt föllavasott összeállításában
 s az ennek alapján 6 cs. és apost. kir. fölségének legfö-
 lőbb megerősítésével létrejött határozatokban leli kife-
 jezését.

Az ezekben szereplő rideg számok nagy összegeket
 tüntetnek ugyan föl, melyek noha a tavaly megszavazot-
 taknál 3 millió forinttal kevesebbre mennek, a birodalom
 két részének anyagi erejét érezhetőleg veszik igénybe, s
 közjövödelmeink forrásának nagy mérvben való kiakná-
 zását teszik a jövő évben is szükségessé; de megnyug-
 tatást és vigaszt találunk azon alapos reményben, hogy a
 jelenkor érzékeny áldozatait ezeknek elmaradhatatlan
 gyümölcsében az utódok gazdag-pótlást találандak.

Ennek elérésére főként két tényező bírván lényeg-
 es, döntő hatással: a világbéke háboríthatlan főmára-
 dása s véderőnknek czélszerű szervezete és tekintélyes,
 tiszteletet parancsoló harc képes állapota: az előbbi a
 mennyire emberileg számítani lehet, legalább a közelebbi
 időben biztosítva látjuk nemcsak a fejedelmi látogatások
 alkalmával tett világra szóló ünnepélyes nyilatkozatok,
 de főképp magyar-osztrák állam békés külpolitikájának
 öntudatos, következetes, tapintatos vezénlyete által (tet-
 szés,) melyet megnyugvással szemlélnék azon hazafias
 érzelmű férfiu kezei között, kiknek neve, valamint hazánk
 államlete u j korszakának legjelesebb vívmányaival el-
 válhatlanul összekapcsolatban van, ugy a nemzetközi ér-
 dekek és viszonyok intézésének nehéz, széles terén is rö-
 vid idő alatt köztiszteletet és elismerést tudott magának
 kivívni. (Tartós eljenzés.)

Hasonló megnyugvással tekintünk az utóbbira,
 mert közös hadseregünk h rezképességben és vitéz ka-
 tonai szellemben bármely más hadsereggel bátran mér-
 kőzhetvén, új, időszert szervezésének betejezéséhez s egy
 állandó, időnkinti kis változásoknak alávetett normális
 békebudget létrehozásához immár közel állunk.

Erre a történet megakaratások fölemlítése után
 folytatá:

Elismerem, hogy mindemllett is tetemes az ösz-
 szeg, mely a közös ügyek szükségleteinek czime alatt
 Magyarország 1875. évi költségvetésébe a törvényes há-
 nyad alapján beállítandó lesz. Ha azonban ezt lejjebb nem
 szállíthatjuk, egy magasabb kötelesség teljesítésének ér-
 zetében véltünk cselekedni: amaz ismert classikus mon-
 datot követvén: §Vellem equidem vobis placere, sed
 malo vos salvos esse, quacunque erga me animo futur
 estis.“ (Élénk tetszésnyilvánítások.) Hátra van, hogy a
 t. országos bizottság nevében nagyérdemű közös mi-
 nisztereinknek fáradságos közreműködésükért, valamint
 jeles jegyzőinknek s az albizottságok elnökeinek és elő-

adónak, (Élénk éljenzés) kiknek a rövid idő alatt végzett nagy munka orozslámrésze jutott, köszönetet mondjak, és ismételve kijelentvén afölött élénk sajnálkozásomat, hogy a t. bizottság választott elnökének váratlan megbetegedése miatt, tanácskozásiainknak általa való bölcs vezetését nélkülözni kénytelenítettünk, helyének gyarló pótlásában a t. bizottság részéről tapasztalt szíves támogatásért, valamint az irántam tanúsított nagybecsű bizalomért, melyet életem legbecsebb vívmányai közé sorozok, keblem mélyében fakadó meleg hálámát nyilvánítsam, (Hosszasan tartó élénk éljenzés.)

És most a közös magyar-osztrák államháztartás 1875. költségvetésének tárgyalására megválasztott országos bizottság üléselt berekesztvén, ezt azon, mindnyájunk szívében élő legőszintébb, legbuzgóbb kívánatot kijelentésével teszem: (A bizottság tagjai és a miniszterek főállanak) tartsa Isten, s engedje sokáig dicsőségesen országolni fősleges urunkat, apostoli királyunkat. (Hosszasan tartó zajos éljenzés) oltalmazza, s boldogítsa szeretett hazánkat és nemzetünket. (Hosszasan tartó élénk éljenzés.)

Hajnald Lajos ékesen fejezi ki ezután a delegatio köszönetét az elnök iránt, ki a delegatio működését legnagyobb kitartással s buzgalommal vezette. Kívánja, hogy a monarchia, s az uralkodó javára minél tovább éljen. (Élénk helyeslés, Szögyényi M. László megindulva mond köszönetet.)

Ezután még a mai ülés jegyzőkönyve hitelesítettik, s ezután az ülés 11-kor „Eljén az elnök” elkiáltások közt véget ér.

— Az osztrák delegatio tegnap este 7 óraker tartott zártülésében jelen voltak: Andrassy, Kuhn, Holzgethan miniszterek s Hoffman és Früh osztályfőnökök. Fölolvastattott a magyar delegatio azon üzenete, melyben osztrák delegatioval a határvidéki kiadásokra vonatkozó határozatát közli. Az osztrák delegatio a pénzügyi bizottság javaslatára az indennymit nem adja meg, hanem felszólítja a hadügyminisztert, hogy ezen kiadások ügyében folytassa a vizsgálatot, illetőleg a tárgyalásokat, és így ezen ügy most negyedszer is elhaltatott.

Ezek után a költségvetési előterjesztés, az annak kapesában, valamint a zárszámadásokra vonatkozólag hozott határozatok második és harmadik fölolvásában is elfogadtatnak.

A tárgyalások ezzel be lévén fejezve, felszólal. Gróf Andrassy Gyula külügyminiszter, és előadja, hogy ő főslege által megbízott, a delegatióknak azon hazafias buzgalomért, melylyel a súlyos pénzügyi viszonyok között meghozta azon áldozatokat, melyeket a monarchia biztossága igényel, a fejedelmi elismerést nyilvánítsa. (Éljenzés.)

Ezek után még a maga és miniszterársai nevében mond köszönetet a bizalom és előzékenységet, melyet a delegatio irányukban tanúsított.

Dr. Reehbauer Károly elnöki zárbeszédében arra utal, hogy csak a delegatusok közt uralgott egyetértésnek, szorgalomnak köszönhetni, hogy a delegatio oly rövid idő alatt elintézhette tendőit.

Ezután összegezi az elért eredményt, kiemeli azon objectív nyugalmat, a melylyel az előbbi ülésszakokban is érvényesült ellentétes áramlatok közt a viták lefolytak. Szóló meg van arról győződve, hogy ugy azokat, kik első sorban az állam biztosságát, a hadsereg erejét, valamint azokat is, kik első sorban a közgazdasági viszonyokat tartják szem előtt, egyiránt a legtisztább honsze-

retet vezérelte. Addig, amig a nemzetek a fegyveres erő fejlesztésében versenyeznek egymással; addig míg a nemzetközi verseny egyedüli tárgyát nem a szabadság, műveltség és anyagi jólét fejlesztése képezendi. addig az óvatos és hazafias politika el nem fogja magát zárhatni azon kényszerítő szükségesség elől, hogy a monarchia megvédése nagy áldozatokat igényel, addig mindig nagy áldozatokba kerülend annak elérése, hogy a monarchia, mint ellenség félelmetes, mint barát megbízható legyen.

Szólo végül köszönetet szavaz az akadémia igazgató választmányának az átengedett termékért, köszönetet szavaz azon társadalmi köröknek, melyek a példabeszéddé vált magyar vendégserzetettel fogadták a delegatio tagjait, és hogy azon végeztesék az ülésszak, amin kezdődött, felszólítja a delegatiót, hogy a császár iránti loyaltitásának lelkes hochchal adjon kifejezést. (Leles háromszoros „hoch“.)

Burg báró korelnök az elnökhöz intézett egy rövid beszédet, melyre az elnök válaszolt.

Ezután fölolvastattott a jegyzőkönyv és ezzel az ülés 8¹/₄ óraker véget ért.

— A szász kérdésre vonatkozólag a nagyszébeni „Tagblatt” azon hírt közli, hogy az osztrák delegatióban dr. Giskra azt kérdé gróf Andrassytól, vajjon a szászok nyomorgatása s az e tárgyban a német lapok által közölt panaszok nem fogják-e megzavarni a Németország és monarchiánk közötti viszonyt, mire gr. Andrassy kitérőleg válaszolt volna. A „Reform” most előadja, hogy a fentebb említett közlemény elferdítve és meghamisítva ismerteti a tényállást. A dolog egészen másként történt. A szász orsz. képviselők közül néhányan fölkeresték dr. Giskrát s egy osztrák delegatust, hogy a „szász ügyet” a delegatióban szóba hozzák. Dr. Giskra ezt elutasítá, az a másik delegatus azonban felszólalt az albizottságban, mire gróf Andrassy kijelenté, hogy ezen ügy nem lévén közös, nem érdekli a delegatiót. Ekkor felszólalt Giskra is, s hasonló értelemben nyilatkozván, mint gr. Andrassy, visszautasítá az insinuatit, mintha a szászok ügye, amely kizárólag magyar ügy, az osztrák delegatio biztosságában tárgyalható volna. A szászok pedig most az egész dolgot Giskra nyakába szeretnék varrni, mert megkeresésüket visszautasítá.

— A horvát országgyűlés július közepén ül össze s a nyári ülésszakon át a következő javaslatokat fogja tárgyalni: A politikai és igazságszolgáltatási hatóságok új szervezete, az ügyészség reformja, az ügyvédi rendtartás, a polgári perrendtartás és büntető eljárás reformja, s a fegyverek föltételes szabadságoltatásáról szóló javaslatokat. Az új sajtótörvény, mely szintén kész, mint kevésbé sürgetős, csak a jövő tavasszal fog tárgyalni.

— A francia miniszterium valószínűleg következőképen fog megalakulni: Audiffret-Pasquier harezeg miniszterelnök tárcza nélkül, Decazes harezeg külügyér, Goulard belügy, Mathieu-Bodet pénzügy, Talhuod igazságügyi, Cumont kultusz, Waddington közoktatás, Cissey tábornok hadügy, Montaignac tengernagy tengerészet, Lavergne földművelés- ipar és kereskedelmi, végül Cesanne közmunkaügyi miniszter.

A székesfehérvári romok.

Néhány év előtt, midőn dr. Henselmann Inure a székesfehérvári bazilika romjának kiásatását megkezdte,

az egész ország közfigyelmé e mítködésre irányult. Mindenkit érdekelté e munka, mert tudta az ország lakossága, hogy azon ásatások ezéja: Magyarország középkori történelmének egy kincstárát hozni napfényre. Azok az eldölve talált oszlopdarabok, azok a föld mai felszínével egyenlővé vált kőfalak hazánk történelmének első korszakában készültek, tehát azon századokban, amelyekből nagyon kevés műtörténelmi anyag maradt reánk s miután a tudomány ma már képes egy dűledező romról, vagy egy összedűlt szobor-daraból a cultura történelmének egész hosszú fejezeteit leolvasni, nagyon természetes, hogy a tudomány a székesfehérvári romok megismerésével nagy mennyiségű oly anyagot nyerne, ami megvilágítaná culturtörténelmünk ama régi századait.

Ha ezen körülményhez hozzávesszük azon historiai tényt, miszerint a székesfehérvári bazilika hosszú századokon keresztül hazánk királyainak temetkezési helye volt s hogy nagyon valószínű, miszerint azon romok alatt hazánk első királyainak, valószínűleg földulatan sirjaira lehet találni, akkor nemhogy sokallanánk az ezen romok ásatásának megkezdésekor fölébredt közérdekeltséget, hanem valóban alig lehet menséget találni azon közönyösségeknek, hogy e romok kiásatása már régen meg nem történt.

A megkezdett ásatásokat akkor félben kellett hagyni, mert a kiásandó terület ma egyrészt teszi a székesfehérvári püspök kertjének és az akkori püspök nem egyezett bele az ásatásoknak az ő telkén való folytatásába.

Sokkal inkább kegyeletes természetű bir e felszólalásom, semhogy szándékomban lehetne egy alig beszegett koporsóval szemben az élő tövedéseinek kritikálásába becsátkozni, még csak reflektálni sem akarok azon körülményre, hanem pusztán csak a mai teendőkre akarom figyelmeztetni azokat, kikről azok intézése függ.

Nincs a világon példa arra, hogy egy mivel nép történelmének nagy alakjai iránt akkora közönbösséget tanúsítson, aminőt mi teszünk mindaddig, míg a székesfehérvári romokat mai állapotukban hagyjuk. Azon romok sirboltjaiban Magyarországnak 13 királyá van eltemetve, közöttük az Árpád házából 6 s ezeken kívül a jobbi közt: Nagy Lajos, Corvin Mátyás, Zápolya János. Életük történelmünknek sarkpontjait képezik és esontjaik elfeledve vannak a romok közt.

Azonban nem akarhatjuk, hogy e közöny, mely nemesak a tudományok iránti érzékünkre, de hazafiaságunkra is homályt vetne, továbbra is fönmaradjon. A legközelebbi napokban a székesfehérvári püspöki szék megüresedett s a püspöki javaknak s ezzel együtt a székesfehérvári bazilika egész területének időleges tulajdonosa a magyar állam lett s ezen alkalmat nem szabad elszalasztani, nehogy a püspökség betöltése után az ország ismét évtizedekre legyen visszavetve történelmünk nagy alakjai iránti köteleességünk lerovásában. Ne féljen senki. Nem a székesfehérvári püspök vagyonáról van szó, senki sem szól e vagyon confiscációjáról, hanem felszólalok azért, hogy fölhívjam a közoktatásügyi minisztert, miszerint használja föl a jelen alkalmat arra, hogy hazánk történelmének eltemetve levő kincstára napfényre hozassék és haladéktalanul kezdje meg a székesfehérvári bazilika romjainak teljes kiásatását.

Jól tudom, hogy a jelen pénzzsűk időben keszen lesz e felszólalásomra az inséges válasz, mely az állam üres pénztárára hivatkozik és én nem tartozom azok közé, akik a „kedvenc eszméknek” árával nem törődnek, azonban, miután tudom egyrészt azt, hogy itt nem valami nagy költségről lehet szó, mert ez nem

A „KÖZÉPPART” TÁRCZÁJA.

Egy kalandor uralma.

(Jelenkori tanulmány.)

Közl: Petényi Otto.

(Folytatás.)

Végre így szól: Vajjon mit mondanak majd utódaink mindehhez? . . . Kétségtelenül ezt: „Mily nyomorult fajzat lehetett az, mely magát egy oly ember által uralni engedte!” . . . Mert — megvallva az igazat — nevetéges volna tagadni akarni, hogy ezen „repülő hollandus” nem csupán Franciaország, hanem egész Európa fölött közel 20 évig uralkodott. — Emmél szégyenletesebb, lealázóbb tény alig gondolható, s itt nem használ az elpalástolás, titkolás és szépítés. A dolog így áll: Beauharnais Hortensianának fia, a strassburgi Fallstaff, a boulognei Hudibras, a 19-ik század második felében Európát uralta; s ti, az élőkél és alsó sűpredek, ma nyomorult bálvány előtt térdeltetek s tömjénezetek. Most szégyenlitek eme léha tettet, — szeretőitek elfelejteni? . . . Nem! Az mindig újra fölfirissítették s arezotok attól a szégyen pirjában égni fog!

De minél többet boszankodtok és szégyenkeztek, annál hasznosabb lesz erkölcsi jóléteitek javulására!

Az orosz zoni ál-Demetrius eredete iránt a történeszek még mai napig sem egyeztek meg, s a francia Demetrius felől valószínűleg ami apai származását illeti, még soká fognak elágazó pöriratok és tudákos fejtegetések szerkesztetni. Az anya kétségkívül a szép, bájos Hortense, ki esábitásra és esábitatásra alkotva — „la séduction méme” — egy anyának leánya volt, kiről az első „empire” idejében azt énekeltek:

„. . . Suivant du hasard l'impulsion propice
Passa de lit en lit au rang d'impératrice.”

A bibornok-bácsi vagy nagybátyja: Fesch bibornok — v én papok rendesen kevésbé udvariasok — azt szokta mondani: „Gyermekeinek apjai iránt Hortense sohasem jön tisztába, — a dolog tulságosan bonyolodott!” — Hollandiának czimzetes királynéja azonban valószínűleg szép alakú fejcskékjé ezen kibonyolítás nem is törté. Az ő idejét sok egyéb vette igénybe: ifju nappiban udvarias fondorlatok, — öreg korában: szerelmes és politicus bonyodalmak.

Ó három fiat szült, kik teljes rend szerint a jó, czimzetes királynak, Lajosnak számlájára irattak. . . . Hortense legidősb fia 1807. márcziusban, Haágában halt el. Ezen gyermeknek valószínű apját, az első eszárszágnak egy anonyim Juvenálja akként jelezte, hogy művében Lajos testvéréről Iső Napoleonnal ezeket mondatja:

„Son épouse, d'ailleurs, qui fut d'abord la mienne,
Purra, quoqu'il arrive et quoiqu'il entreprenne,
L'aider de sa sagesse, et lui servir d'appui;
Car si je la formai si bien, ce fut pour lui.”

Hortensienak második fia, kit férje határozottan a magánának ismert el, 1831. márcziusban halt meg Forliban, és pedig, mint biztosan gyanítható: Carbonari társainak kezétől származó erőszakos halállal, miután bátorsága és akarateréje kifogyott, egy a pápa ellen intézett, de már elege erőt vesztett lázadásnak további folytatására.

Hortensienak harmadik fia is: Napoleon Lajos, ugyanakkor Forliban jelen volt, és hallgatta, hogy Carbonari-társa: Orsini (az 1858. márczius 13-án Bomba-Orsininak apja) miként támadta meg fivérét. Ezen huszonhárom éves összeesküvő — Gambetta szavaival élve — nehogy összeesküvő társainak stratégicus mozzanatait „genirozza”, az éj és köd homályában hátrafelé Ancónába koncentráltta magát, hol is őt a nyomait kutató és anya fölragadta és a biztos Párisba fuvarolta. — Ott Lajos Filóp király igen előzékenyen és barátságosan viselte magát irántuk, míg madame az ő megindító szalmazöveg-magányának fekete gyász-kézleiből a bonapartistikus fondorlatoknak és igazságoknak karmait nagyon is fesztellenül kezdte kinyújtogatni.

A bonapartismus iránti rokonszenv — habár az csak színellet volt — azon egygűységnek legfőbbike, miket a Lajos Filóp kormányá elkövetett. A „polgárkirály”, a „minden áron való békevezér!” teljes erejével támogatta a napoleonida-mythologusoknak, Bérangeer-nak és Thiersnek boldogtalan törekvéseit, melyekkel a bonapartismusnak Francziában ismét fészket rakni igyekeztek. Ama izetlen bálványimádás, melyet Lajos Filóp, az eléggé nem átkozható zsarnok „hamvainak” hazahozatalával mivelletett, újra bizonyítá azt, hogy gyakran épen a legfurfangosabb lenni kívánók, a legügyetlenebb fogásokat teszik. S ezen „polgárkirálysággal” egyidejűleg a köztársasági ellenzék is, az ő érthetetlen káprázatában a bonapartismusnak volt kengyelfutója. Ismerjük ama viszonyokat, mikben Carrel Armand és Louis Blanc

állottak az akkori „Prince Napoléon Lajos”-hoz. — A „L'organisation du travail” című elmezavarnak szerkesztője elég bolond volt arra, hogy magát ideig, óráig a „Hami fogoly”-nak „socialistikus ködfázisai” által boldontassa. Minden „socialistikus” agyremeknek és tolvajkodásoknak kegytelen üldözője: Proudhon, volt az egyetlen, ki magát a bonapartismus és esábsipja által félre nem vezetette, s tudvalevőleg a „hercegnék” isegy teljesen igazolt jövőt jósolt.

De a francia fűlek nem voltak egy alkotva, hogy egy Proudhon-nak hangját hallani és érteni akarták volna. A francziák óriási többségének sugárzó öröme vált ama kaczerkoldó szenvedés, melyet a francia szabadságvég korlátolt stupiditásában harminc éven át (1818-tól 1848-ig) a Bonaparte-féle legendával tűzött. Csak ezen kaczerkoldás fejt meg a második „Empire”-nak akkori lehetőségét. Az alkotmányosok és a republikánusok szóték, szabták, varrták és himezték . . . esztelenül . . . a „Prince”-nek „császári palástját” . . .

„S ez volt Monseigneur le Prince?” . . . ? Fűának Forliban történt tragikus halála után közvetlenül, a hollandi czimzetes ex- király, Florenzából a pápához egy levelet írt, melyben a fölötti fájdalmának adott kifejezést, hogy az ő fiát és ilyeténképen kellett elvesztenie. Azután hozzá tevő: „Ami a másikat illeti, ki nevetmet bitorolja, erre nézve Ön szent atyám azt jól tudja, semmi közöm sincs (ne m'est oien). Az én szerencsétlenségem, „d'avoir pour femme une Messaline qui accouche” — sat. Ezen beszéd nem hagy kétséget fön, s a szegény Claudius császár e sorsosának tulságos keserűt meg lehet bocsájtani.

Az 1807. évben, Josefine-nek szerelmes leánya a „Saint-Sauveur-i” pyrenae-fűrdőbe ment, mely állítólag a nők termékenységet hathatósan előmozdítja. — S a fűrdő valójában megtevő kötelességet; annál inkább, mert a „Canterets”-i szomszédfűrdőben, a hollandi királynőnek akkori kebelbarátja, a szeretreméltó hollandi admiral Verhmél tartózkodott.

Mint finom udvaronez, az admiral gyakran jött át Saint-Sauveur-be, ő fűlségének hódolatát bemutatandó; . . . s ha ezen hollandi alattvalói hűségnek bezonyítására a napok nem valának elég hosszúak . . . Egy évvel később, három hónap hiján, tehát 1808. áprilban, Hortensia a jövendőbeli III. Napoleon császárt, szerencsésen világra szűlé.

(Folytatás következik)

olyan, mint aminő például valamely geologiai kutatás érdekében történő ásatás szokott lenni, hanem itt csak egy aránylag nem nagy területen néhány látnyi leásásról van szó, s miután másrészt tény az, hogy a megüresedett székesfehérvári püspökség intercalaris jövedelmei az állam pénztárába folynak, s e jövedelmek egy részéből azon ásatások könnyen eszközölhetők, én e kérdésnél a pénzügyekre való hivatkozást nem tartom indokoltnak, s azt hiszem, a cultuszminiszter ur nem fogja elhalasztani ez alkalmat, midőn az államkincstár terhelése nélkül hazánk kulturtörténelmének oly nevezetes szolgálatot tehet, s egyszersmind a történelmünk nagy alakjai iránt századokon át tanúsított közönyt megszüntetve, nemzetünk kegyeltes érzelmeit is rehabilitálhatja.

Oláh Gyula.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 23-án.

Elnök: Torma Károly.

Jegyző: Huszár Imre.

A kormány részéről jelen vannak: Bittó István, Ghyezy Kálmán miniszterek.

Elnök az ülést d. e. 11 órakor megnyitván.

Bittó István miniszterelnök: T. ház! Van szerencsém az 1873. évi 153 millió ezüst forintot tevő államkölcsön második felének fölvételéről; továbbá az 1871. XXXI. t. cz. 24. §-ának módosításáról szóló és ő felsége által a legmagasabb szentesítéssel ellátott törvényeket kihirdetés végett a képviselőház asztalára letenni azon kérelemmel, hogy azokat itt kihirdetni s hasonló kihirdetés végett a főrendekhez átküldeni méltóztassék.

Ezzel az ülést d. e. 12 órakor véget ért.

A főrendiház ülése május 23-án.

Elnök: Cziráky János gr.

Jegyző: Batthyány Ferenc gr.

A kormány részéről jelen van: Ghyezy Kálmán.

Elnök d. 13 órakor megnyitván az ülést:

Tombor Iván a képviselőház jegyzője átnyújtja a képviselőházban kihirdetett szentesített törvény-cikkeket.

Kihirdetnek s az országos levéltárban fognak elhelyeztetni.

Elnök bemutatja a tiszai vaspályatársulat kérvényét, mely azt tartalmazza, hogy midőn a temesvár-orsovai vasút engedélykérése meg fog tárgyalatni, az csak azon föltétel alatt adassék meg az osztrák államvaspálya társulatnak, hogy ha az kötelezi magát az arad-temesvári vasútvonalat teljes értékének megtérítése mellett a tiszavidéki vaspályatársulatnak átengedni.

A kérvény az ügy tárgyalásig függőben tartatik.

Elnök a főrendeknek boldog ünnepeket kíván, mire az ülést 1/2 órakor véget ért.

Törvényjavaslat

az 1848. V. és az erdélyi 1848. törvényekkel módosításáról és kiegészítéséről.

(Folytatás.)

V. Fejezet.

A választási eljárás.

41. §. Az 1848. V. törvények 24. §-a akként módosittatik, hogy az általános képviselőválasztásokra a belügyminiszter 10 napi határidőt tűz ki oly módon, hogy az e tárgyban kibocsátandó rendeletkeltétől a választásra kitűzött határidő zárnappáig legalább 24 napi időköz legyen.

A választások ezen 10 napi határidőn belül minden kerületben megejtendők.

42. §. Az általános választások napját ezen 10 napi határidőn belül, valamint az időközi választások napját a központi választmány akként határozza meg, hogy az általános választások ugyanazon törvényhatóság vagy város területén egy napon kezdessenek meg, az időközi választásoknál pedig a képviselőház ez iránt hozott határozatának vételétől, vagy a meghiusult választás napjától a választás megkezdéséig 14 napnál rövidebb és 14 napnál hosszabb időköz ne legyen.

43. §. Az 1848. V. törvények 36 §-a akként módosittatik, hogy a központi választmány az általános választásoknál, a királyi meghívó kihirdetése után, azonnal összeül, az időközi választásoknál pedig a képviselőház felhívásának, esetleg valamely választás meghiusultáról szóló jelentés vétele után azonnal ül össze.

Ez alkalommal minden választókerület részére a választás vezérletére egy elnököt, jegyzőt és a szükséghez képest helyetteseket választ; megteszi a választás foganatosításához szükséges intézkedéseket és a választás napját akként tűzi ki, hogy ott, hol a választók száma az 1500-at meg nem haladja, egymásután következő anyai napot tűz ki, a hány 1500 választó van a kerületben összeírva. A fölümaradt szám teljesnek vétetik.

A kerület részére, melyben a választók száma a 750-et meg nem haladja, az elnök és jegyzőn kívül egy helyettes elnök és egy helyettes jegyző, a melyben ezen számot meghaladja, két helyettes elnök és két helyettes jegyző választandó.

44. §. Ott, hol a választás több napra terjed, az egyes községek, illetőleg városrészek választóinak szavazási napját a központi választmány határozza meg, oly községben, mely külön kerületet nem képez, a választók, ha azok száma az 1500-at meg is haladja, egy napon külön szavaznak.

45. §. A 43. és 44. §§-oknak értelmében tett intézkedéseiről a központi választmány az állam hivatalos nyelvén s a szükséghez képest a kerületben tömegesen használt más nyelven is hirdetményt tesz közzé, melyben tudatja a választási elnökök és jegyzők neveit, a községek, illetőleg a városrészek választóinak szavazási napját s a választásnál figyelembe tartandó egyéb intézkedéseket.

A községi eljárás köteles ezen hirdetményt a jelen törvény 30. §-ában meghatározott módon közzé tenni.

47. §. A képviselőjelölt iránti ajánlat a választást megelőző napon, a választás székhelyén, a választási elnök által eleve meghatározott és közzétett helyen esti 8 óráig írásban adandó be, s egyuttal a jelölt részére két bizalmi férfi nevezendő meg. (1848. V. t. czikk 31. §.)

Ily ajánlatot azon kerületbeli minden választó tehet.

47. §. Minden város tanácsa és község elöljárósága által a választás helyére két tag küldendő, kik a község választóinak szavazásánál azok azonosságát ellenőrizni kötelesek.

48. §. Az 1848. V. törvények 32. §-a akként egészittetik ki, hogy a szavazás csak nyilvánosan, élőszóval történhetik a község vagy városrész, melyhez a szavazó tartozik, a szavazó neve, lakhelye és szavazatának a rovatos ivre leendő nyilvános följegyzése által.

49. §. A szavazáshoz az elnök ott, hol a választók száma a 750-et meg nem haladja, egy, hol ezen számot meghaladja, két küldöttséget alakít, az egyiket saját, a másikat egyik általa megbízandó helyettes-elnök vezetésével, a jegyzőket a küldöttségek közt a választási elnök osztja föl.

Ha azon választók, kik képviselőt ajánlottak, bizalmi férfiakat a választást megelőző napon az elnökkel be nem jelentették, ha ezek, a választott jegyző, vagy a községi küldöttség a választásra meg nem jelentek, ezeket a választási elnök helyettesíti.

(Folytatás következik.)

Különlélek.

Budapest, május 23.

— Király ő felsége ma délelben külön vonaton Bécsbe utazott.

— Magyar jogászygyűlés. A f. hó 24-ére kintűzött ismerkedési estély nem a „Hungaria“ felső termében, hanem a dunaföldvár fekvő 3., 4. és 5. számú földszintes termekben tartatik meg. A keddi színházi előadásához a jegyek a központi irodában csak hétfőn reggeli 9 óráig (és nem 12 óráig) válthatók előre. A szerdai — táncszalonnával — társas estélyhez jegyek a központi irodában (uri-utca 8. sz.) kaphatók.

— Az „Általános magyar tisztviselő-kör“ tagjai f. hó 25-én, pünkösdhétfőn 6 órakor este a megyéhez nagy termében választási értekezletre gyűlnek egybe, melyen mindazon t. cz. tisztviselő urak is részt vehetnek, kik hozzájárulásukat eddig bejelentették, mi ezen gyűlés alkalmával is történhetik. A belépés csak az utaluló közgyűlés számára kiállított igazolási jegy előmutatása mellett engedtetik.

— A csolnok-versenyéről tegnap tévesen írtuk, hogy ma délután fog megtartatni. Ezen érdekes verseny holnap, pünkösd d. u. 5 órakor kezdődik. A hajók háromnegyed öt órakor indulnak a verseny helyére. Jegyeket 3 és 1 forintjával, mint már lapunkban említettük, Mayer és Szemek váci-utcai kereskedésében vásárolhatni.

— A „Figyelő“ Szana Tamás által szerkesztett irodalmi és kritikai hírlap e heti száma a következő tartalommal jelent meg: Az esztétikai ízlés. Négy fiatal novella. — Hazai irodalom (Csengery összegyűjtött munkáinak bírálata.) Lapszemle. — Rövid szemle.

— A következő nyilatkozatot tettük: A kisdudóvó intézetek Magyarországon terjesztő egyesületnek egy állítólag f. é. május 3-dikán tartott közgyűléséről tesznek említést a lapok, mely egy elnapolt közgyűlés gyanúját tartott volna meg. A tudósítás szerint a közgyűlésnek egyik tárgyát az orsz. kisdudóvó-egylethez való csatlakozás képezte, mely határozatba is ment s az egyesülés módzatáinak megállapítására bizottság küldetett ki. Ép így történt ez tavaly is, ápril 6-dikán eredménytelenül, — kik sem ezen, sem a tavalyi gyűlésen nem jelenhettek meg, mert külön meghívást, miként az alapszabályok 7. §-a rendel, sem az idén sem tavaly nem kaptunk, elvileg nem elleneztek ugyan, hogy fényes mult bíró egyletünk, (mihelyt bebizonyodik róla, hogy új vezérlet alatt sem szerencsés versenyt futni a még csak két éves új egylettel, amit igen hasznosnak tartanánk), csatlakozzék az új egylethez. De kötelességünknek tartjuk tisztelettel figyelmeztetni a „minden áron“ csatlakozni indult feleket, különösen a mindkét részről kiküldött bizottsági tagokat, ismételve (mert már tavaly is tettük ezt), és ez uttal a nyilvánosság útján is, hogy a csatlakozás alig lehetne addig szerencsés, míg egyesületünknek a tavaly megjelent évkönyv bizonyossága szerint igen zilált anyagi állapota, szellemi működésének tévesztett iránya és erkölcsi életének sorsfoltjai egy 5 év óta szorgalmazott részrehajlatlan szigorú vizsgálat alapján tisztázva, rendezve és helyreállítva nem lesz. Sőt e figyelmeztetésünk kapcsán komolyan tiltakozni is erkölcsi kötelességünknek ismerjük, összes tagtársaink tagjainak és általában az egyleti élet sarkelveinek érdekében, az állítólagos közgyűlés minden intézkedése s különösen a csatlakozást előkészítő bizottság kiküldése ellen; mivel az imént idézett évkönyvnek az alapszabályokkal való összehasonlításából bizonyos, hogy az egylet vezérlete, azaz: elnöksége s általában tisztviselőse és választómanya, mely a sok bajt okozta, 1869. óta (sőt 1866. óta is) folyvást törvénytelen; törvénytelen vezérlet pedig jogérvényesen nem intézkedhetik és így a közgyűléseket sem hozhat össze; miből következik, hogy a f. hó 3-dikán tartott állítólagos közgyűlés nem közgyűlés; intézkedése tehát, jelesül a csatlakozási vagy egyesülési bizottság küldetése szükségképp érvénytelen. A jelen tiltakozásunk jogalapját képező évkönyvnek ismertetéséről e lapok útján, a tekintetes szerkesztőség szives engedelméből, gondoskodunk. A többi lapok t. szerkesztőseit tiszteletteljesen kérjük e tiltakozásunk szives átvételére. — Többször, a kisdudóvó-intézet M. terjesztő egyesület alapító és rendes tagjai.

— Az orsovai deák-kör jelenti a „P. N.“-ban: Orsova északkeleti oldalán a Herkulesfürdő felől lezajló

Cserna a Dunába szakad. A Csernatoroktól Vercserováig, Oláhországnak első helyiségeig terjedő egy mért-földnyi hosszú, de keskeny terület az 1791-ki sistovi békekötés alapján semleges terület lett. Ezen semleges terület mentében a Csernahidjárók 1600 lépésnyire fekvő Allion hegytöve mellett a magyar korona jelvényével együtt 1849-diki évi augusztus közepén elásatott. A korona azonban biztos adatok után elrendelt ásatások nyomán 1853-dik évi szeptember 8-án Kisasszony napján ismét megtaláltott. Azon a helyen, hol a korona elásva volt, ő cs. és apostoli királyi fősége magán pénztárából annak emlékére, hogy Szent-István koronája megtaláltott, 1856-dik évben goth stylen egy szép kerekded kápolnát építtetett, melyet minden utazó, ki Orsova és Mehádia vidékén megfordul, meglátogatni szokott. — Ezen, jelenleg ugynevezett koronakápolna kellő közepén márványkő katalaku mélység létezik, melyben a koronaszekrényhez hasonló nagyságu márványkő azt azon a helyen ábrázolja, hol a szekrény feküdt. A Csernahidjától a szűrénytoronyi uton, a semleges terület északi oldalán 1400, nemkülönb az említett országúttól balra fordulva 200 lépésnyire a koronakápolnához gyönyörű fasorok vezetnek. Az azelőtti katonai zárvalparancsnokság a koronakápolnára különös gondot fordított; a körülötte létező utakat évenként nemcsak kavicsoltatta, hanem ezeket tisztán tartatva, a korona keleti oldalán lugasokat létesítette a fáradt utazók kényelmére padokat is készíttetett. Mindezek nem sokba kerültek és a kápolna közeli környékével együtt övek hosszú során át a legszebb rendben tartatott. Minden hozzáf, ki e vidéken utazott, mintegy szent áhitattal és kegyelettel zarándokolva meglátogatta e helyet. A határvidék polgárosításával a viszonyok változtak. A magyar nemzetnek ezen ereklyéje Szent-István koronáját egykor magában rejtett ezen történelmi helyről, a koronakápolnáról és ennek közvetlen környékéről nincs ki gondoskodják olyformán, hogy a haza, ki azt kegyelettel megtekinté, e helyről egyuttal megnyugvással távozhasson. Az orsovai újonnan megalakult Deák-egylet hazafias kötelemének ismeri a gondozást magára vállalni, hogy a koronakápolna nemzetünknek, mint történelmi ereklye megmaradjon.

— „Slovenské Noviny“ szombati száma közli a znojárjai kath. tód gymnasium elleni, 12 napon tartó szigorú vizsgálat eredményét. A vizsgálatlaltal megbízott kir. tankerületi főigazgató, Barton József meghívására megjelent Justh József turóczi megyei alispán, Szartovics Lajos turóczi megye főső, és Paulovics József alsó kerületi tanfőügyelő urak, nagyszámu közönség jelenlétében egyhangulag nyilvánosan kinyilatkoztatták: miszerint az illető intézetben semmi gáncsolni való nem találtott, sőt dicséretet érdemel minden tekintetben. Közöljük e be-küldött értesítést, föntartva, hogy annak idején az altera pars nézeteit is köztudomásra hozzuk.

— Rövid hírek. Király ő felsége a breznóbányai tüzkárosultaknak 1500 forint, a sáros-pataki tüzkárosultaknak 300 forint segélyt adományozott magánpénztárából. — A koryntieziai trencsén-tepliezi, szilicsei har-kányi, krapina-töpliezi és lipikói fürdői távirat-állomások f. évi május hó 15-től kezdve, a nyári idény tartamára megnyitattak. — Gróf Lónyay Menyhért, mint az akadémia elnöke, kedden este nyolcz órakor budai palotájában fényes estélyt fog adni, melyre a tudós társaság tagjai hivatalosak. Részt vesznek benne a nagy gyűlésre vidékről érkező tagok is. E nagy gyűlés, mint már írtuk, szintén kedden kezdődik, délután öt órakor osztály-értekezlettel. — Az „Airoldy“ ezred tegnap reggel ő fésége előtt a Rákoson czéllövést tartott. A király, kinek kíséretében Albrecht főherczeg, az országos főhadparancsnok a tábornoki kar és a törzstisztek voltak, föltötte meg volt elégedve, azt tapasztalván, hogy az ezredben igen sok ügyes lövész van. — Orbán napján f. hó 25-én, pünkösdhétfőn, Újpest mellett, a k. megyeri szőlők közötti kápolnában d. e. tíz órakor ünnepélyes isteni tisztelet (egyházi magyar beszéd s énekes nagymise tartatik. — Tegnap este 8 óra után a városház tornyáról nagy tüzet vettek észre a kerepesi uton felől; a tűz-oltók azonnal végigvágattak a kerepesi uton és ottme-gláltak, hogy Csömör falu nagy nagy része lángban áll. A faluba nem mentek ki; a tűzvész részleteiről még nincs tudomásunk. — Munkácsy Mihály párisi lapok szerint jegyet váltott egy luxemburgi gazdag báróval. — Szalay Zsigmond vejének fivéré, Szigethy Béla ügyvédet Sopron megye közgyűlése elmozdította árva-ügyészi állomásáról, a miért Szalayt 7—8 hónapra át rejtette. — A Szegeden működött Uhlich-féle lovarda társulat ellen azon alapos gyanu merült föl, hogy egy fiatal lánykát erőszakkal elrabolt, s magánál tartott. — A „Brankovics György“ szövege meg-jelent a nemzeti színház kiadásában. Öbemyik drámája után írták: Odry és Ormai. Ára: 50 kr. — O-Kanizsán Pózsa Mátyás földművest, fia meggyilkolta.

Nemzeti színház. Vasárnap, május 24. „A szent-ivánéji álom.“ Vig színmű 3 fülv.

Közgazdaság.

A tőzsde helyzetére nézve jellemző körülmény gyanánt jelentik bécsi lapok, hogy ott az angol-osztrák bank már jó ideje tetemes összegeket tart készletben, hogy a tőzsdei közönségnek kölcsönöket nyújthasson értékpapirokra; hanem a pénzek használatlanul hevernek, mint-hogy kölcsönkérők csak igen gyéren jelentkeznek.

A budapesti gabna- és értéktőzsdéről. Május 23. A gabnaüzlet ma szünetelt, az értéktőzsdén majdnem semmi üzlet sem volt, kötések csak szórványosan fordultak elő; vasuti kölcsön 94, magyar hitel 149, földhitel 57, anglo 32.75, municipális 25.25, takaréks és hitel 45.75 —45.50, pesti építőbank 15, molnárak és sütők 244, budapesti gőzmalom 595, franco 58—59. Valuták változatlank, 20 frankos arany 8.93, császári arany 5.32, tallér 1.66.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.
Segéd szerkesztő: Dr. Kakuja Gyula.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. május 23.

Gabona-árak.		Vámmászánkt		Részvények.		Magy. vasuti köles.		Adva		Tartva	
Hang.	font	forint	Befiz.	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza, bányási ó v. uj	88	7.55	7.70	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	850	860	500	Első magyar serfözde	410.	415.
" " " "	85	7.80	7.85	200	Haza	—	—	200	Sertészhaló	158.	160.
" " " "	87	—	—	300	Pannonia	315.	320.	200	Athenaeum	245.	246.
tiszav.	88	7.80	7.90	100	Pesti bizt.	48.	49.	500	Pesti könyvnyomda	500.	510.
" " " "	85	8.05	8.15	200	Hunnia	63.	65.	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	—	—
" " " "	87	—	—	300	Unio	175.	178.	500	Ganzféle vasöntőde	285.	290.
pestm.	88	7.75	7.85	200	Pesti közuti vaspálya	277.	278.	200	Gschwindt-féle szeszgyár	208.	210.
" " " "	85	8.	8.19	200	Budai	98.	100.	200	Bőrgyár	60.	65.
" " " "	87	—	—	200	Budai hegyipálya	59.	60.	200	Gyapjamosoda	100.	102.
fehért.	85	7.85	7.95	80	Municipális hiteltörlesztet	25.25	25.50	100	Salgó-tarjani köszénbánya	92.	94.
" " " "	88	8.10	8.20	85	Angol-magyar bank	32.25	32.75	200	Schlick-féle vasöntőde	158.	160.
" " " "	87	—	—	160	Magyar általános hitelbank	148.50	148.75	200	Sósuti kőbánya	100.	110.
bácskai	85	—	—	200	Franco-magyar bank	57.	58.	500	Első magyar szeszfinomító	150.	155.
" " " "	85	—	—	100	Magyar általános földhitel-társ.	57.	57.25	200	Alagut	77.	79.
				70	Pesti egyleti bank	—	—	—			
				50	Takarék- és hitelegylet	46.	46.25	—			
				50	Buda-ó-budai népbank	30.50	31.	—			
				100	Iparbank	46.	46.50	—			
				200	Budai kereskedelmi és iparbank	180.	185.	—			
				500	Pesti kereskedelmi bank	740.	745.	—			
				200	Pesti iparbank	320.	400.	—			
				50	Budapesti kézművesbank	56.50	57.50	100			
				50	Hivatalnok. hitelegylet I. em.	41.	41.50	150			
				80	Kisbirtokos. hiteltörlesztet	—	—	—			
				100	Országos közp. takarékp. 5%	72.50	73.50	—			
				100	Pesti hazai	2240.	2250.	—			
				100	Budapesti fővárosi	150.	151.	—			
				100	Kőbányai takarékpénztár	—	—	—			
				100	Külvárosi tanácsközpénztár	58.	59.	—			
				40	Szentendrei takarékpénztár	37.	38.	—			
				60	Újpesti takarékpénztár	40.	41.	—			
				500	Arpádmalom	38.	40.	—			
				500	Blumféle	35.	37.	—			
				500	Concordia	270.	275.	—			
				200	Erzsébet	110.	112.	—			
				160	Luiz	132.	134.	—			
				200	Molnárak és sütők	244.	245.	—			
				500	Hengermalom	780.	790.	—			
				300	Victoria	100.	105.	—			
				100	Első budapesti	700	705.	—			
				100	Budai gyárudvar	14.	15.	—			
				1000	Pannonia	415.	425.	—			

Dr. Schwaiger növény-kivonata

jótállás mellett négy hét alatt gyökeresen gyógyítja még a megrögzött férfi-tehetetlenséget is; minden más nemző szervi (férfi és női) betegségeket legérvidebb idő alatt. Egy üveg ára 2 frt o. é. használati utasítás és levelezéssel, az összeg beküldése vagy utánvét mellett közvetlenül.

Dr. Schwaigertől
Bécsben, VII. Schottenfeldgasse 60.
A név és lakhely hibátlan és olvasható följegyzése kérietik.

Azon uraságok, kik 10-14 éves gyermekeket és **francia játszótársakat** 2-3 évi szerződés mellett felvételni ohajtanak, sziveskedjenek hozzám fordulni. Szerzek továbbá közvetlenül Svájcban **bonne-okat** 12 frt havi fizetéssel, 2 évi szerződés mellett; **szobaleányokat** 12-14 frt havi bérrrel, két évi szerződés mellett a megterítésével az utazási költségeknek Svájcban. Helyszerzési intézetem fennáll már 14 év óta s az egyetlen az egész birodalomban; — nemcsak a hírségainktól, hanem az összes hírlapokban a svájci hatóságok által ajánlva. A legjobb francia, angol nevelőnőkről gondoskodva van. Ertesítések készséggel adnak. Mély tisztelettel **NEUMANN** helyszerzési irodája Pestén, kigyó-utca 6. sz. **Bizonnyítvány.** Számos magyarországi egyének, valamint Svájcban nevelőnők s bonne-ok gyanánt ide szerződött leányok a közvetítők igaztalan s lelkiismeretlen bánásmódja elleni panaszaik folytán indítva ezermagamat, hogy egyrészt ez igaztalan eljárásnak végetvessek, másrészt, hogy a svájci nők sorsán könnyítsek s ezáltal a kölcsönös bizalmat megerősítem; ennélfogva a helybeli hatóság, valamint a közvélemény után is tudakoztam, kinek kezébe lehetne a közvetítő ügyet legbiztosabban letenni, s az általános választás **NEUMANN BERNÁT ur** (Pest, kigyó-utca 6. szám) tizenkét év óta fennálló elhelyező intézetére esett. Ez intézetet ennél fogva a t. cz. szolgálatnyújtóknak s szolgálatkeresőknek azon hozzáadással ajánlom, hogy egyedül ez érdemli meg a francia Svájcban való egyének ide szerződését alkalmával a t. cz. hatóságok s magánosok legmelegebb pártfogását, ami által az is elértetik, hogy a mindkét felek közt eddig előfordult egyenetlenségeknek egyszer mindenkorra vége szakad. **KELLER U.,** Magyarország svájci consulja.

KERTÉSZ és EISERT
Budapest, Dorottya-utca 2. színházi szeglet,
a t. cz. közönség figyelmébe ajánljak az
egyedül náluk létező
D. Ferré-féle szikviz önmaga készítéséhez magánosoknak legalkalmasabb
valódi
párisi szikviz-készülékeinek
gyári főraktárát Magyarország részére.
Készülékeink segítségével, az igen könnyen felfogható használati utasítás nyomán mindenki képes eson kellemesen ádító, számos esetben orvosilag is rendelt egészséges italt önmagának folyton friss minőségben, és utazás közben készítenni, mint a nagy mennyiségben mesterséges uton készült, mely az utóbbival szemben meg azon különbséget megnyugvást nyújtja, hogy a víz csupán a hozzá szükséges ártalmatlan szerekből képződött tisztá szénásványt nyeri, s így az egészségesnek ártalmatlan alkalmat nem tartalmazhat. A készülékek arai:
darabja frt 2. — 10. — 12. — 14.50 17. —
Mindem készülékhez pontos használati utasítás és a szerkezet szükséges mérték mellékelésük.
A kitűnő minőségű szerek ára 1 font scidum tartalom és 1/2 font szikeletet tartalmazó csomagokban, csomagonként 2 frt.
Irándbeli megbízások utánvét mellett gyorsan eszközöltetnek, ládacska és csomagolási díj a gép nagysága szerint 50-70 kr.

Igen jutányos szépirodalmi könyvtár.

Az itt alant következő szépirodalmi művek egyszerre rendelve meg 252 forint 70 kr bolti ár helyett 80 forintért kaphatók.

Ezekből — tehát csak az itt alant lévők közül — választott 150 forint áru könyv 50 forintért, 100 forint áru könyv 35 forintért, 60 forint áru könyv 23 frtért, 30 forint áru könyv 15 frtért kapható.

ft. kr.	Ártvitel. ft. 122.65
—50	Meissner Alfred. Schwarzgelb. Hires történeti korrajz a mult évtizedből 8 kötet 9.20
2.80	Mignet M. Stuart Mária. Ford. Berzeviczy E. 2.—
—	Montepin. Vörös álarcz. Regény 4 kötet 4.—
4.—	— Vörös malom. 4 kötet 4.—
—80	— A kalandor. 9 kötet 9.40
3.—	Montepin Xav. de. Egy őrfült szerelmei. Regény. Fordította Ágai A. 2 kötet 1.25
1.40	Mühlbach L. Benyovszky gróf. Történeti regény. Ford. B-s V-z. 4 kötet 3.—
2.—	— I. Napoleon fénykora és hanyatlása 20 köt. 10.—
1.50	— Hortensia királynő 1.—
2.10	— II. Katalin utolsó napjai. Történeti regény. Ford. Friedmann B. 1 kötet —.75
1.40	— Négy nap egy színész életéből. Ford. Kármán B. —.50
2.—	— Rákóczy Ferencz. Magyar életkép. Fordította Ács Antal. 3 kötet 1.50
2.45	Mundt T. Mirabeau gróf és a francia forradalom kitörése. Ford. Szokoly. 5 kötet 2.—
1.50	Nizarpa Eiluj (Batthyány grófnő) Ilona. Regény a magyar életből. A francia eredeti után ford. Ágay Adolf 2 kötet 1.—
5.—	Ponson du Terrail. A rejtélyes Páris. 8 kötet 8.—
1.25	— Az éj lovagjai. 6 kötet 6.40
2.80	— A fekete mise. 4 kötet 4.—
7.—	— Egy grófnő kalandjai. 11 kötet 11.—
3.—	— Rocambole ifjúsága. 11 kötet 11.—
9.40	Rahel. Természet ellen. Regény. Fordította Beöthy Leo. 2 kötet 1.—
6.40	Shakespeare. Lear király. Fordította Vörösmarty M. 1.—
4.—	Saunier. Raul lovag. Tört. regény 2 kötet 2.—
1.25	Tissot. Eszterházy Gabriella hercegnő. Regény francziából 1.80
7.—	Szabó Richard. Lassu víz partot mos. Regény 2 kötet 2.50
11.60	P. Szatmáry Károly. Magyarhon fénykora. Történeti regény 2-ik kiadás 3.15
1.20	— Bethlen Miklós. Történeti regény 1.05
7.80	Szigeti Album. Diszalbum a legnevezetesebb írók: Arany, Jósika, Fáy, Kazinczy stb. dolgozataival. Füzve 4.—
3.—	Thackeray W. M. A négy György, korrajzi képek az angol udvari és városi életből. Angolból fordította Szász Béla 1.40
4.—	Uchard M. Jean de Cazol. Regény, francziából ford. Huszár Imre. 2 kötet 2.40
4.—	Vadnai Károly. Eladó leányok. Társadalmi regény. 4 kötet 3.50
2.—	Vámbery Ármín. Vázlatok Közép-Ázsiából 2.80
3.—	Vas Gereben. Tekintetes urak. Társadalmi regény. 2 kötet 2.—
4.—	— Garasos arisztokraczia. Regény 2 kötet 2.—
1.50	— Jurátusélet. Korrajz 3 kötet 3.—
2.50	Vernet Gyula. Utazás a föld központja felé. Regény ford. Beöthy Leo. 2 kötet 1.25
1.50	Vértesy Arnold 10 beszély. 2 kötet 2.—
1.50	Wass Samu gróf. Szárazai és tengeri utazások nyugaton. 2 kötet 3.20

RÁTH MÓR könyvkiadóhivatala, Budapest, háznégyszög.
Budapest, 1874. Nyomatott Kertész Józsefnél, Lipót-utca 2. sz.